ĢENERĀLADVOKĀTA NĪLO JĒSKINENA [*NIILO JÄÄSKINEN*] SECINĀJUMI,
sniegti 2012. gada 29. novembrī [1]

Lieta C-228/11

Melzer
pret
MF Global UK Ltd

(Landgericht Düsseldorf (Vācija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Jurisdikcija civillietās un komerclietās — Regulas (EK) Nr. 44/2001 5. panta 3. punkta interpretācija — Īpašā jurisdikcija attiecībā uz deliktu — Vairāku personu pārrobežu piedalīšanās vienā un tajā pašā apgalvotā kaitnieciskā darbībā — Iespēja konstatēt dalībvalsts tiesas jurisdikciju attiecībā uz atbildētāju ar domicilu citā dalībvalstī atbilstoši vietai, kurā šādu darbību varēja izdarīt iespējams līdzvainīgais vai līdzdalībnieks, kas netiek vainots kaitējuma nodarīšanā

I – Ievads

1. *Landgericht Düsseldorf* [Diseldorfas apgabaltiesas] (Vācija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 2000. gada 22. decembra Regulas (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās [2] 5. panta 3. punktu, un konkrētāk – par definīciju "tās vietas [tiesā], kur kaitējums noticis" šajā normā paredzētā noteikuma par jurisdikciju lietās, kas attiecas uz kaitējumu, izpratnē, ja darbības, kas veido šādu faktu, ir, iespējams, notikušas divās dažādās dalībvalstīs, kā arī vienā no tām.

2. Ar tajā celto prasību sakarā ar atbildību par deliktu, kurai ir pārrobežu raksturs, iesniedzējtiesa jautā, lai noteiktu tās jurisdikciju *ratione loci* un varētu pieņemt nolēmumu šajā ziņā, vai viena no iespējamajām par apgalvoto kaitējumu atbildīgajām personām, kuras domicils ir vienā dalībvalstī [3], var tikt iesūdzēta citas dalībvalsts tiesā atbilstoši vietai, kurā līdzdalībnieks vai līdzvainīgais ir izdarījis kaitniecisko darbību, lai arī šī persona nav atbildētājs, pret ko tiek celta prasība.

1 — Oriģinālvaloda – franču.

2 — OV 2001, L 12, 1. lpp.

3 — Ar Regulas Nr. 44/2001 1. panta 3. punktā minēto vārdu "dalībvalsts" šajos secinājumos tiks saprastas visas Eiropas Savienības dalībvalstis, izņemot Dānijas Karalisti.

3. Saskaņā ar lēmumu par prejudiciālā jautājuma uzdošanu *Landgericht Düsseldorf* iesaka Tiesai noteikt jaunu jurisdikcijas pamatu, kas prasītājam piedāvātu vēl vienu izvēles iespēju [4] papildus galvenajai alternatīvai, kāda izriet no nošķiršanas – kas ilgu laiku ir tikusi veikta judikatūrā gadījumos, kad notikumi, kas veido deliktu, ir notikuši attālināti viens no otra, – starp vietu, kurā radies kaitējums, un kaitējumu radījušā notikuma vietu [5], proti, jurisdikciju, kas balstīta uz vietu, kurā darbības ir veikusi cita persona, kas ir līdzatbildīga par kaitniecisko faktu, papildus atbildētājam saskaņā ar Vācijas tiesību normu [6].

4. Šī lieta vēlreiz liecina par dažu dalībvalstu tiesu tieksmi uzskatīt, ka Regulu Nr. 44/2001 var interpretēt, ņemot vērā nacionālās īpatnības, un Tiesa tiek aicināta atzīt šādu īpatnību pārrobežu ietekmi [7] par spīti šī Savienības tiesību akta principā vienojošajai būtībai. Papildus tā ievērojamajai nozīmei no teorētiskā aspekta, šķiet, ka lietai ir jābūt ievērojamai ietekmei arī praktiskā ziņā saskaņā ar faktiem, kurus Tiesā ir iesnieguši lietas dalībnieki [8].

II – Atbilstošās tiesību normas

5. No Regulas Nr. 44/2001 preambulas 2. apsvēruma izriet, ka tās mērķis pareizas iekšējā tirgus darbības interesēs ir ieviest "noteikum[us] par tiesību aktu pretrunām civillietās un komerclietās apvienošanai [noteikum[us], lai vienādotu jurisdikcijas kolīziju normas civillietās un komerclietās] [..]".

6. Minētās regulas preambulas 11. apsvērumā ir noteikts, ka "jurisdikcijas normām vajadzētu būt skaidri paredzamām, un tām jābalstās uz principu, ka jurisdikcijas pamatā ir atbildētāja domicils, un jurisdikcijai vienmēr ir jābūt pieejamai ar šādu pamatojumu, izņemot dažās skaidri noteiktās situācijās, kurās tiesas prāvas priekšmets vai pušu autonomija garantē citu sasaistes faktoru [..]".

7. Tās pašas regulas preambulas 12. apsvērumā ir paredzēts, ka "papildus atbildētāja domicilam kā jurisdikcijas pamatojumam vajadzētu būt arī citiem jurisdikcijas pamatojumiem, kuru pamatā ir cieša saikne starp tiesu un lietu vai kuru nolūks ir veicināt pareizu tiesvedību".

8. Šīs regulas preambulas 15. apsvērumā ir norādīts, ka "saskaņotas tiesas spriešanas interesēs jāsamazina vienlaicīgas tiesvedības iespēja un jānodrošina, ka divās dalībvalstīs netaisa pretrunīgus spriedumus [..]".

9. Jurisdikcijas noteikumi ir paredzēti Regulas Nr. 44/2001 II nodaļā.

10. Šīs pašas regulas 2. panta 1. punkts, kas ir II nodaļas 1. iedaļā ar virsrakstu "Vispārīgi noteikumi", ir izteikts šādi:

"Saskaņā ar šo regulu, personas, kuru domicils ir kādā dalībvalstī, neatkarīgi no viņu pilsonības var iesūdzēt attiecīgās dalībvalsts tiesā."

4 — Iesniedzējtiesa šo izvēli ir kvalificējusi kā "alternatīvu piesaisti".

5 — Ar 1976. gada 30. novembra spriedumu lietā 21/76 *Bier* (*Recueil*, 1735. lpp., 19. punkts) tika ieviesta atšķirība starp "vietu, kur kaitējums ir materializējies" un "kaitējumu radījušā notikuma vietu", un šī atšķirība nesen tika atgādināta 2012. gada 25. oktobra spriedumā lietā C-133/11 *Folien Fischer* un *Fofitec* (39. punkts un tajā minētā judikatūra).

6 — Iesniedzējtiesa atsaucas uz jēdzienu "wechselseitige Handlungsortzurechnung", kurš saskaņā ar brīvu tulkojumu franču valodā atbilst "imputation réciproque du lieu de l'acte dommageable" ["kaitnieciskās darbības vietas savstarpējai noteikšanai"].

7 — Tā *Bundesgerichtshof* [Federālā Augstākā tiesa] piedāvāja Tiesai atzīt, ka tāda Vācijas tiesībās zināma prasība kā "negative Feststellungsklage" [prasība par negatīvu atzinumu] ietilpst Regulas Nr. 44/2001 5. panta 3. punkta piemērošanas jomā, savukārt Francijas Kasācijas tiesa uzdeva Tiesai jautājumu, vai "jurisdikcijas noteikšanas klauzula, par kuru preču ražotājs un pircējs ir vienojušies Kopienu ietvaros noslēgtajā līgumu ķēdē, ir saistoša pārpircējam saskaņā ar [..] Regulas Nr. 44/2001 23. pantu", kas būtu iespējams saskaņā ar Francijas tiesībām. Attiecībā uz šiem jautājumiem skat. manus secinājumus attiecīgi iepriekš minētajā spriedumā lietā C-133/11 *Folien Fischer* un *Fofitec*, kā arī lietā C-543/10 *Refcomp*, kuru šobrīd izskata Tiesa.

8 — Tiesas sēdē *MF Global UK Ltd* pārstāvis apstiprināja, ka Tiesas atbilde tika īpaši gaidīta, jo līdzīgās lietās tika celtas prasības pret lielu skaitu biržas brokeriem, precizējot, ka pamatlietai līdzīgās aptuveni 150 lietās bija iesaistīts tās pašas advokātu birojs.

11. Šīs regulas 3. panta 1. punktā, kas ir iekļauts šajā pašā iedaļā, ir noteikts, ka "personas, kuru domicils ir kādā valstī, var iesūdzēt citas dalībvalsts tiesā vienīgi saskaņā ar šīs nodaļas 2. līdz 7. iedaļā izklāstītajiem noteikumiem".

12. Regulas Nr. 44/2001 5. panta 1. un 3. punktā, kas ir ietverts II nodaļas 2. iedaļā ar virsrakstu "Īpašā jurisdikcija", ir paredzēts:

"Personu, kuras domicils ir kādā dalībvalstī, citā dalībvalstī var iesūdzēt:

1) a) lietās, kas attiecas uz līgumiem, attiecīgās saistības izpildes vietas tiesā,

b) šajā noteikumā un ja vien nav citāda vienošanās, attiecīgās saistības izpildes vieta ir:

— preču tirgošanas gadījumā, vieta kādā dalībvalstī, kurā saskaņā ar līgumu preces piegādāja vai tās būtu bijis jāpiegādā,

— pakalpojumu sniegšanas gadījumā, vieta kādā dalībvalstī, kurā saskaņā ar līgumu pakalpojumu sniedza vai tas būtu bijis jāsniedz,

c) ja nepiemēro b) apakšpunktu, tad piemēro a) apakšpunktu;

[..]

3) lietās, kas attiecas uz kaitējumu vai neatļautu rīcību [deliktu vai kvazideliktu], tās vietas tiesā, kur kaitējums noticis vai varējis notikt."

13. Minētās regulas 6. panta 1. punktā, kas ietilpst tajā pašā iedaļā, ir noteikts, ka "personu, kuras domicils ir kādā dalībvalstī, var arī iesūdzēt [..], ja viņš ir viens no vairākiem apsūdzētajiem, tās vietas tiesā, kurā kādam no apsūdzētajiem ir domicils, ar noteikumu, ka prasības ir tik cieši saistītas, ka lietderīgi tās izskatīt un noteikt kopā, lai novērstu nesavienojamu spriedumu risku, ko rada atsevišķa tiesvedība".

III – Pamatlieta, prejudiciālais jautājums un tiesvedība Tiesā

14. Ar *Melzer* k-gu, kura domicils ir Berlīnē (Vācija), telefoniski sazinājās un viņu konsultēja sabiedrība *Weise Wertpapier Handelsunternehmen* (turpmāk tekstā – "*W.W.H.*"), kuras juridiskā adrese ir Diseldorfā. Tā *Melzer* k-ga vārdā atvēra kontu biržas brokeru sabiedrībā *MF Global UK*, kuras juridiskā adrese ir Londonā (Apvienotā Karaliste), un *Melzer* k-ga vārdā pret atbilstošu atlīdzību slēdza nākotnes darījumus biržā.

15. Laikposmā no 2002. gada līdz 2003. gadam *Melzer* k-gs veica pārskaitījumus uz minēto kontu pavisam EUR 172 000 apmērā. 2003. gada 9. jūlijā *MF Global UK* viņam pārskaitīja summu EUR 924,88 apmērā. Tāpat tā aprēķināja *Melzer* k-gam arī [apkalpošanas] komisiju USD 120 apmērā, no kuras tā ieturēja USD 25 un starpību USD 95 apmērā pārskaitīja *W. W. H.*

16. *Melzer* k-gs cēla prasību *Landgericht Düsseldorf*, prasot piespriest *MF Global UK* viņam atlīdzināt zaudējumus, kas atbilst atšķirībai starp samaksāto summu un saņemto summu šajos darījumos, proti, summu EUR 171 075,12 apmērā kopā ar procentiem[9].

9 — Tiesas sēdē *Melzer* k-ga pārstāvis apgalvoja, ka *W. W. H.* netika iesūdzēta tiesā, jo šī sabiedrība prasības celšanas brīdī bija maksātnespējīga (lēmumā par prejudiciālā jautājuma uzdošanu nav precizēts datums, kad tika celta prasība *Landgericht Düsseldorf*, bet, tā kā šis lēmums tika pieņemts 2011. gada 29. aprīlī, jādomā, ka prasība tika celta šajā laikposmā), savukārt savos rakstveida apsvērumos viņš norādīja, ka *MF Global UK* kopš 2011. gada 31. decembra atradās likvidācijas procesā.

17. Savu iebildumu pamatošanai *Melzer* k-gs apgalvoja, ka ne *W. W. H.*, ne *MF Global UK* nebija viņu pietiekami informējušas par riskiem, kas saistīti ar nākotnes darījumiem biržā, ciktāl runa bija par iespējas līgumiem. Saskaņā ar viņa teikto *W. W. H.* nodotie dokumenti [10] neatbilda Vācijas judikatūrā paredzētajām prasībām par klienta pietiekamu informēšanu par minētajiem riskiem. Tāpat viņš neesot ticis pienācīgi informēts par vienošanos par slepenu atlīdzību, sauktu par "*kick-back* vienošanos", kas noslēgta starp *MF Global UK* un *W. W. H.*, un no tā izrietošo interešu konfliktu. Turklāt *Melzer* k-gs apgalvoja, ka *MF Global UK* aprēķinātā komisija esot bijusi pārāk augsta. Viņš norādīja, ka pēdējai minētajai sabiedrībai viņam esot jāatlīdzina zaudējumi par *W. W. H.* tīšu un prettiesisku atbalstīšanu kaitējuma nodarīšanā.

18. *MF Global UK* apstrīdēja *Landgericht Düsseldorf* jurisdikciju *ratione loci* un prasīja noraidīt prasības pieteikumu pēc būtības.

19. Iesniedzējtiesa norāda, ka Regulas Nr. 44/2001 normas ir piemērojamas pamatlietā tāpēc, ka atbildētājs esot juridiska persona, kuras juridiskā adrese ir dalībvalstī. Precizējot, ka šajā gadījumā, iespējams, nav piemērojama nekāda veida jurisdikcijas noteikšanas klauzula [11], tā uzskata, ka Vācijas tiesu starptautiskā jurisdikcija ir pamatota ar šīs regulas 5. panta 3. punktu, jo kaitējums radās Vācijā. Tā apgalvo, ka saskaņā ar *Melzer* k-ga teikto finansiāli zaudējumi, kurus viņš lūdz atlīdzināt, esot radušies Vācijā, jo iemaksas uz viņa kontu tika veiktas no Vācijas un viņa kredīta atlikuma zudums notika no viņa bankas konta šajā dalībvalstī.

20. Taču iesniedzējtiesa apšauba savas pašas teritoriālo kompetenci saskaņā ar Regulas Nr. 44/2001 5. panta 3. punktu. Tā atgādina, ka saskaņā ar šo tiesību normu atbildētājs var tikt iesūdzēts pēc prasītāja izvēles vai nu tās vietas tiesā, kurā radās kaitējums, sauktā par "tiesisko seku rašanās vietu", vai arī tās vietas tiesā, kurā ir noticis kaitējumu radījušais notikums, sauktā par "[kaitējumu] izraisošās darbības īstenošanas vietu", ja šīs vietas nav identiskas. Šī tiesa uzskata, ka kaitējums ir radies Berlīnē, kur ir *Melzer* k-ga domicils, nevis Diseldorfā, kur atrodas šī tiesa. Ņemot vērā šo kaitējuma "tiesisko seku rašanās vietu", izšķirošais faktors šajā gadījumā ir "kaitnieciskās darbības veikšanas vieta". Tā kā *MF Global UK* īstenoja savu darbību vienīgi Londonā, teritoriālo jurisdikciju var balstīt vienīgi uz *W. W. H.* darbību Diseldorfā.

21. Saskaņā ar iesniedzējtiesas teikto šāds piesaistes faktors eksistē Vācijas tiesībās, jo tajās ir paredzēts, ka vairāku personu piedalīšanās kaitnieciskā darbībā gadījumā katra no šīm personām ir līdzatbildīga par ikviena cita dalībnieka līdzdalību šajā darbībā. Šajā gadījumā, ņemot vērā *Melzer* k-ga apgalvojumus, saskaņā ar kuriem *MF Global UK* tīši esot vismaz palīdzējusi *W. W. H.* īstenot prettiesiskās darbības, kuras pēdējā minētā izdarīja Vācijā, konkrētāk, Diseldorfā, ir iespējams, ka minētās tiesas jurisdikcija ir balstīta uz šāda līdzvainīgā vai līdzdalībnieka darbības vietu [12].

22. Tā kā Regulā Nr. 44/2001 nav ietverta neviena šāda veida piesaistes norma par trešo personu darbības vietu, lai pamatotu starptautisko vai vietējo jurisdikciju, rodas jautājums, vai minētās regulas 5. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka arī galvenā līdzdalībnieka vai līdzvainīgā izdarītais delikts var pamatot starptautisko vai teritoriālo jurisdikciju attiecībā pret to personu, kas ir iesūdzēta tiesā. Iesniedzējtiesa apgalvo, ka šajā jautājumā pastāv dažādi viedokļi gan valsts judikatūrā, gan doktrīnā.

10 — Lēmumā par prejudiciālā jautājuma uzdošanu šajā ziņā ir citēts "Līgums par starpniecību nākotnes darījumos biržā", raksts "Ar biržas darījumiem saistīto risku pārskats" un brošūra "Svarīga informācija par zaudējumu rašanās riskiem biržas darījumos".

11 — Zinot, ka jurisdikcijas noteikšanas klauzula bija ietverta vienā no noslēgtajiem līgumiem, iesniedzējtiesa līdz ar to tieši izslēdz izvirzītās atbildības līgumisko pamatu.

12 — Šajā stadijā es piebildīšu, ka no lēmuma par prejudiciālā jautājuma uzdošanu izriet, ka nav īsti skaidras *MF Global UK* un *W. W. H.* kā līdzdalībnieču vai līdzvainīgo personu lomas kaitnieciskajā darbībā.

23. Šādos apstākļos ar nolēmumu, kas iesniegts 2011. gada 16. maijā, *Landgericht Düsseldorf* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai ir pieļaujama alternatīva piesaiste [kaitējumu] izraisošās darbības īstenošanas vietai, lai noteiktu kaitējuma rašanās vietu, gadījumos, kad runa ir par vairāku līdzdalībnieku pārrobežu piedalīšanos deliktā Regulas [Nr. 44/2001] 5. panta 3. punktā minētās jurisdikcijas *ratione loci* delikta gadījumā ietvaros?"

24. Rakstveida apsvērumus Tiesai iesniedza *Melzer* k-gs un *MF Global UK*, kā arī Vācijas, Čehijas, Portugāles un Šveices valdības un Eiropas Komisija.

25. 2012. gada 5. jūlija tiesas sēdē tika pārstāvēts *Melzer* k-gs, *MF Global UK*, Vācijas valdība un Komisija.

IV – Analīze

26. Ņemot vērā uzdotā jautājuma formulējumu, kas var šķist nedaudz neskaidrs, man šķiet lietderīgi sākt ar šī lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu objekta, kā arī problēmjautājumu noteikšanu, pirms piedāvāt, kā uz to atbildēt.

A – *Par prejudiciālā jautājuma apjomu*

27. Šī lieta tika uzsākta saistībā ar prasību par atbildību par deliktu. No Regulas Nr. 44/2001 2. panta un 5. panta 3. punkta, skatot tos kopā, izriet, ka šajā gadījumā persona, kuras domicils ir dalībvalstī, var tikt iesūdzēta, pēc prasītāja izvēles, vai nu tās dalībvalsts tiesā, kuras teritorijā atrodas tās domicils, vai arī citas dalībvalsts tiesā, proti, tiesā, kuras jurisdikcijā "kaitējums noticis" vai "varējis notikt".

28. Vārdi "varējis notikt", kas paplašina jurisdikciju delikta lietās, aptverot arī preventīvas prasības, ir vienīgais papildinājums Regulas Nr. 44/2001 5. panta 3. punktā salīdzinājumā ar Briseles konvencijas [13], ko šī regula aizstāj, 5. panta 3. punktu. Lai gan ir šis papildinājums [14], kuram šajā gadījumā nav nozīmes, minētās normas būtībā ir līdzīgas, kā to atzina Tiesa, kas nozīmē, ka jurisdikcija attiecībā uz normas par jurisdikciju, kas ietverta konvencijā, interpretāciju ir piemērojama arī attiecībā uz šo regulu [15].

29. Tā kā pamatlietā *Melzer* k-gs ir nešaubīgi noslēdzis līgumu ar *MF Global UK* un *W. W. H.*, *a priori* var šķist pārsteidzoši, ka iesniedzējtiesa neuzskatīja, ka Regulas Nr. 44/2001 5. panta 1. punkts, kas attiecas uz jurisdikciju līgumtiesību jomā, varētu tikt piemērots šajā gadījumā vismaz tāpat kā minētā panta 3. punkts, kas attiecas uz deliktu [16]. *MF Global UK* šajā ziņā izsaka savus sākotnējos apsvērumus, uzskatot, ka ir pareizi nošķirt šīs regulas 5. panta 1. un 3. punkta piemērošanas jomas. Lai gan ir šī

13 — Briseles 1968. gada 27. septembra Konvencija par jurisdikciju un tiesas spriedumu izpildi civillietās un komerclietās (OV 1972, L 299, 32. lpp.), kas grozīta ar tai sekojošām konvencijām sakarā ar jaunu dalībvalstu pievienošanos šai konvencijai (turpmāk tekstā – "Briseles konvencija").

14 — Elements, kura novitāte ir relatīva, jo Tiesas judikatūrā jau ir iedibināts princips par Briseles konvencijas interpretāciju, pat ja, kā apgalvo Komisija, ir palikušas dažas neskaidrības šajā ziņā (skat. Padomes priekšlikumu Regulai (EK) par jurisdikciju un tiesas spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās – COM(1999) 348, galīgā redakcija, 15. lpp.).

15 — Skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Folien Fischer* un *Fofitec* (31. un 32. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra)

16 — Patiešām, *dolus* vai *culpa in contrahendo*, ko apgalvo *Melzer* k-gs, šajā lietā ir tādā kontekstā, kur sarunu starp lietas dalībniekiem rezultātā tiek noslēgts līgums. Attiecībā uz pretēju situāciju 2002. gada 17. septembra spriedumā lietā C-334/00 *Tacconi* (*Recueil*, I-7357. lpp.) ir norādīts, ka gadījumā, kad sarunu ar mērķi noslēgt līgumu rezultātā netiek noslēgts līgums, prasība par atbildētāja pirmslīgumisko atbildību attiecas nevis uz līgumtiesību jomu, bet gan deliktu vai kvazideliktu.

piezīme, no pastāvīgās judikatūras katrā ziņā izriet, ka tikai iesniedzējtiesa ir tā, kas nosaka sava lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmetu, un ka, tā kā šī tiesa nav uzdevusi prejudiciālo jautājumu par šo aspektu, Tiesai nav jālemj par elementu, ko ir izvirzījis kāds no pamatlietas dalībniekiem [17].

30. Iesniedzējtiesa vispirms norāda, ka Vācijas tiesu, skatot tās visas kopā, starptautiskā jurisdikcija tai nerada nekādas problēmas. Tā uzskata, ka šī jurisdikcija ir neapstrīdams fakts, ņemot vērā to, ka vieta, kurā kaitējums noticis Regulas Nr. 44/2001 5. panta 3. punkta izpratnē, ir Berlīne, proti, pilsēta, kurā atrodas gan *Melzer* k-ga domicils, gan viņa bankas konts, no kura tika finansēti strīdīgie darījumi.

31. Tomēr Komisija izteica pretēju viedokli, apgalvojot, ka spriedums lietā *Kronhofer* [18] liedz piešķirt jurisdikciju tai reģionālajai tiesai, kurā atrodas prasītāja domicils, ciktāl tā ir vieta, kurā atrodas "viņa galvenais īpašums", jo viņš tur ir cietis finansiālus zaudējumus, pazaudējot daļu sava īpašuma citā dalībvalstī, lai arī visi elementi, kas veido atbildību, atrodas šīs citas dalībvalsts teritorijā [19].

32. Es piekrītu Komisijai, ka finansiālais kaitējums, ko *Melzer* k-gs prasa atlīdzināt un kas ietver daļas no viņa ieguldītā kapitāla zaudēšanu, manuprāt, radās Londonā, nevis Berlīnē. Strīdīgie fondi tika ievietoti Londonas biržas brokeru sabiedrībā atvērtā kontā un tur tika arī pazaudēti, jo iespējas līguma izpildes vai iespējas termiņa beigšanās dēļ uz minēto kontu pārskaitītās summa bija mazākas par ieguldītajām summām.

33. No iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka tā vēlas noskaidrot vienīgi savas pašas "teritoriālo" jurisdikciju vai, citiem vārdiem, jurisdikciju valsts līmenī, ciktāl tā prasa, vai no visām Vācijas tiesām tā patiešām ir tiesa, kurai ir jālemj, piemērojot Regulas Nr. 44/2001 5. panta 3. punktu.

34. Šajā ziņā es uzsvēršu atšķirību starp tādu minētās regulas normu formulējumiem kā, pirmkārt, 2. panta 1. punkts, kurā ir noteikta visu dalībvalsts tiesu kompetence [20], un, otrkārt, 5. panta 1. un 3. punkts, kuros ir identificēta konkrēta tiesa, pamatojoties uz vietu, ar kuru strīds ir īpaši saistīts [21]. Tādējādi tiesību norma, kuru tiek prasīts interpretēt, patiešām ļauj, kā to vēlas iesniedzējtiesa, no visām dalībvalsts tiesām, kurām ir jurisdikcija *ratione materiae*, tieši identificēt šīs konkrētās tiesas jurisdikciju *ratione loci*. Tādējādi starptautiskās jurisdikcijas jēdziena kā sākotnējā soļa izmantošana vērtējumā, kas jāizdara, piemērojot šo normu, un ko ir izmantojusi iesniedzējtiesa, man šķiet nelietderīga un pat kļūdaina.

35. Konkrētāk, šai tiesai ir problemātiski uzzināt, vai pārrobežu strīdā, kuru tā izskata, ir iespējams noteikt Diseldorfā, proti, vietā, kurā darbojās viens no diviem kaitējuma iespējamajiem nodarītājiem – pilsētā, kurā atrodas *W. W. H.* juridiskā adrese – jurisdikciju attiecībā pret kaitnieciskās darbības otru līdzdalībnieci, proti, *MF Global UK*, kura, kā šķiet, darbojās vienīgi Apvienotajā Karalistē.

36. Šajā ziņā ir jāatgādina, ka personai, kura vēlas saņemt zaudējumu atlīdzību, pamatojoties uz deliktu, ir divas galvenās izvēles iespējas, kas ietver vai nu vēršanos tās vietas tiesā, kurā atrodas atbildētāja domicils saskaņā ar Regulas Nr. 44/2001 2. pantu, vai arī īpašās jurisdikcijas izmantošanu, pamatojoties uz minētās regulas 5. panta 3. punktu.

17 — Skat. it īpaši 1997. gada 20. marta spriedumu lietā C-352/95 *Phytheron International* (*Recueil*, I-1729. lpp., 14. punkts), kā arī 1999. gada 16. septembra spriedumu lietā C-435/97 *WWF* u.c. (*Recueil*, I-5613. lpp., 29. punkts).

18 — 2004. gada 10. jūnija spriedums lietā C-168/02 *Kronhofer* (Krājums, I-6009. lpp., 18. punkts un nākamie punkti).

19 — Komisija precizē, ka, pat ja kaitniecisko darbību, proti, augsta riska biržas darījumu, kurus Apvienotajā Karalistē ir veikusi *MF Global UK*, negatīvās sekas *Melzer* k-gu ietekmē Vācijā, šis fakts saskaņā ar Tiesas judikatūru neļauj izmantot piesaistes kritēriju, saskaņā ar kuru Vācijas tiesu jurisdikcija tiek balstīta uz minēto 5. panta 3. punktu, ja notikums, kura rezultātā radās kaitējums, kā arī visa šī radītā kaitējuma materializācija ir notikusi Apvienotajā Karalistē.

20 — Šajā tiesību normā izmantotā terminoloģija, proti, "šīs dalībvalsts tiesas", norāda uz to, ka tajā ir ietverta vispārēja jurisdikcijas norma, ciktāl tā izvirza dalībvalsts tiesu sistēmu kā vienu veselu, precizējot, ka jurisdikcija vietējā līmenī tiek noteikta, atsaucoties uz valsts procesuālajām tiesību normām, kurās ir definēts domicila jēdziens saskaņā ar Regulas Nr. 44/2001 59. pantu.

21 — Paredzot, ka prasītājs var celt prasību tās vietas "tiesā", kurā attiecīgi ir jāizpilda pienākums un ir noticis kaitējumu radošais notikums, šajās tiesību normās ir formulēta speciālā jurisdikcijas norma.

37. Pēdējais minētais jurisdikcijas pamats var tikt sadalīts vēl divos galvenajos pakārtotajos pamatos, sevišķi, ja tiek ņemti vērā īpaši strīdu gadījumi, kuros Tiesa ir formulējusi papildu piesaistes kritērijus [22] un kuros elementi, kas veido deliktu, un līdz ar to piesaistes faktori ir dažādās dalībvalstīs. Tiesa ir vairākkārt interpretējusi Regulas Nr. 44/2001 5. panta 3. punktā izmantoto frāzi "tās vietas tiesā, kur kaitējums noticis" tādējādi, ka šādā gadījumā tā nozīmē, pirmkārt, gan vietu, kurā kaitējums ir radīts, proti, dalībvalsti, kurā kaitnieciskajai darbībai ir tiešas negatīvas sekas attiecībā pret personu, kurai tas nodarīts, gan vietu, kurā ir noticis kaitējumu radošais notikums, proti, dalībvalsti, kurā ir noticis kaitējumu radījušais notikums delikta līdzdalībnieka veikto darbību dēļ [23]. No minētā izriet, ka atbildētājs pēc prasītāja izvēles var tikt iesūdzēts tiesā, kas atrodas vienā vai otrā minētajā vietā.

38. Šajā lietā pamatfakti ir šādi. Kaitējuma rašanās vieta, kas atbilst pirmajam iepriekš minētajam pakārtotajam pamatam, saskaņā ar iesniedzējtiesas apgalvoto ir Vācijā, kura uzskata, ka apgalvotais kaitējums materializējās konkrēti Berlīnē, jo tur atrodas *Melzer* k-ga domicils un tur no viņa bankas konta tika noņemta nauda [24], nevis Diseldorfā. Līdz ar to, lai noteiktu savu jurisdikciju, *Landgericht Düsseldorf* vēlas noskaidrot, vai šajā gadījumā pastāv tāda jurisdikcija, kas varētu būt balstīta uz otro no iepriekš minētajiem pakārtotajiem pamatiem, ņemot vērā nelikumīgās darbības, kurās tiek attiecīgi vainoti iespējamie delikta līdzdalībnieki. Vieta, kurā notika kaitējumu radošais notikums līdz ar to varēja būt Londona, jo *MF Global UK* veica biržas darījumus vai nu tur, vai Diseldorfā, kur ir *W. W. H.*, sabiedrības, kas netiek vainota kaitējuma izdarīšanā, bet kas sadarbojās ar vienīgo atbildētāju, juridiskā adrese.

39. Konkrētāk, ir jānosaka, vai sabiedrības, kuras juridiskā adrese ir Diseldorfā, darbību, proti, sazināšanos ar klientu un viņa konsultēšanu, vai pat to, ka viņš tika mudināts uz pārāk riskantu rīcību, var uzskatīt par notikumiem, kas šim klientam radīja kaitējumu. It īpaši Tiesa tiek aicināta noteikt, vai šo darbību vieta var būt par pamatu, balstoties uz kuru *Landgericht Düsseldorf* var lemt par Apvienotajā Karalistē reģistrētās sabiedrības atbildību par deliktu, kura ir vienīgā no divām sabiedrībām, kas ir iesūdzēta tiesā, jo tā tiek vainota Vācijas sabiedrības, kas ir otra iespējamā līdzvainīgā kaitējuma radīšanā, rīcībā.

40. Tādējādi, šķiet, ka prejudiciālais jautājums aprobežojas ar jēdziena "vieta, kurā noticis kaitējumu radošais notikums" interpretāciju gadījumā, kad ir izpildīti trīs sarežģīti faktori: pirmkārt, vietas, kurās notika kaitējumu radošie notikumi, atrodas dažādās valstīs; otrkārt, ir notikusi atbildību sakrišana, proti, runa ir par gadījumu, kurā ir nevis tikai viens vainīgais, kurš ir izdarījis šādu kaitniecisku darbību, bet vairākas personas, kuras ir līdzvainīgas vai līdzdalībnieces, un, treškārt, prasītājs ir cēlis prasību tikai pret vienu no iespējamajiem līdzvainīgajiem kaitējumā un to ir izdarījis dalībvalstī, kurā darbību veica otra no šīm līdzvainīgajām personām. Kaut arī pirmie divi no šiem elementiem jau ir tikuši apskatīti no dažādiem aspektiem Tiesas judikatūrā, tie nav tikuši apvienoti ar trešo elementu.

41. Ņemot vērā lietas materiālus, es gribētu norādīt uz konkrētu problēmu attiecībā uz *MF Global UK* un *W. W. H.* attiecīgo juridisko nostāju identificēšanu, ciktāl Tiesai iesniegtajos apsvērumos bieži tiek jaukti galvenais vainīgais un līdzvainīgais vai līdzdalībnieks, runājot par deliktu civillietā. No lēmuma par prejudiciālā jautājuma uzdošanu izriet, ka, kaut arī *Melzer* k-gs prasa atlīdzināt nodarīto kaitējumu vienīgi *MF Global UK*, kura līdz ar to viņam liekas galvenā persona, kas vainojama kaitējuma izdarīšanā, *W. W. H.* ir drīzāk galvenais līdzvainīgais, savukārt *MF Global UK* ir vismaz līdzdalībniece

22 — Judikatūra ir it īpaši attīstījusies specifisko problēmu dēļ, kuras rada pārrobežu deliktu, kas izdarīti ar preses vai telekomunikāciju (radio, televīzijas vai interneta) starpniecību, vieta, sākot ar 1995. gada 7. marta spriedumu lietā C-68/93 *Shevill* u.c. (*Recueil*, I-415. lpp.). Tādējādi gadījumā, kad tiek pārkāptas tiesības uz personības neaizskaramību ar teksta, kas publicēts interneta vietnē, saturu, Tiesa ir atzinusi, ka jurisdikcija ir arī tās vietas tiesai, kurā atrodas cietušās personas interešu centrs (skat. 2011. gada 25. oktobra spriedumu apvienotajās lietās C-509/09 un C-161/10 *eDate Advertising* un *Martinez*, Krājums, I-10269. lpp., 47. punkts un nākamie punkti).

23 — Divas izvēles iespējas prasītājam, kas iegūtas kopš iepriekš minētā sprieduma lietā *Bier* (19. punkts) attiecībā uz Briseles konvencijas 5. panta 3. punkta interpretāciju un kas ir tikušas vairākkārt apstiprinātas arī iepriekš minētajā spriedumā lietā *Folien Fischer* un *Fofitec* (39. un 40. punkts).

24 — Šo secinājumu 31. un 32. punktā izklāstīto iemeslu dēļ iespējamā cietušā bankas konta atrašanās dalībvalstī nevar tikt uzskatīta par pietiekamu piesaistes kritēriju, lai pamatotu šīs valsts tiesas jurisdikciju, ņemot vērā šāda kritērija pilnībā nejaušo raksturu.

saskaņā ar prasītāja apgalvojumiem. Lai kā arī nebūtu, prejudiciālais jautājums ir formulēts pietiekami plaši, lai tajā varētu iekļaut abus gadījumus neatkarīgi no tā, vai persona, kas netiek vainota kaitējuma nodarīšanā, ir līdzdalībniece vai līdzvainīgā. Līdz ar to šajos secinājumos piedāvātā atbilde tiks izklāstīta, ņemot vērā šos abus aspektus.

42. Tā iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai ir iespējams celt prasību tajā reģionālajā tiesā, kurā līdzdalībnieks vai līdzvainīgais ir izdarījis prettiesiskās darbības, ja runa ir par vairākiem notikumiem, kuri ir notikuši dažādās dalībvalstīs. Tas nozīmē, konkrētāk, ka ir jāņem vērā vieta, kurā ir noticis kaitējumu izraisījušais notikums, ko ir paveicis viens no kaitējuma līdzdalībniekiem, un tas ir jādara, ja cietušajai personai nav pienākuma iesūdzēt šo līdzdalībnieku vai līdzvainīgo tiesā, kā tas ir pamatlietā.

43. Citiem vārdiem, šī tiesa vēlas, lai Tiesa paredz papildu iespēju izvēlēties tiesu gadījumā, kad atbildētāji, kuru domicils ir dažādās valstīs, ir līdzatbildīgi par deliktu, nosakot "alternatīvu piesaisti kaitējuma izraisošā notikuma vietai" saskaņā ar formulējumu, kāds tika izmantots lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu. Jauna jurisdikcijas pamata, kāds tiek piedāvāts, ieviešanas dēļ tiktu paplašinātas izvēles iespējas, kādas līdz šim bija pieejamas prasītājam saskaņā ar Tiesas judikatūru. Manuprāt, tas īsti nenozīmē jauna galvenā pakārtotā pamata paredzēšanu papildus "kaitējuma materializēšanās vietai" un "vietai, kur ir noticis šo kaitējumu izraisījušais notikums". Šī tiesa drīzāk piedāvā plašāku interpretāciju šiem diviem pakārtotajiem pamatiem, kas varētu nozīmēt, ka gadījumā, ja runa ir par vairāku deliktā līdzvainīgu personu pārrobežu līdzdalību, vieta, kurā ir noticis kaitējumu izraisošais notikums, ko ir paveikusi viena no šīm personām, var būt par pamatu tiesas jurisdikcijai attiecībā pret pārējiem līdzvainīgajiem.

B – *Par atbildi uz prejudiciālo jautājumu*

1) Dažādās nostājas

44. No Tiesā iesniegtajiem apsvērumiem izriet divas pretrunīgas nostājas: *Melzer* k-gs, kā arī Vācijas, Čehijas Republikas, Portugāles un Šveices valdības piedāvā atzīt jaunu juridisko pamatu, ko paredz iesniedzējtiesa, savukārt *MF Global UK* un Komisija uzskata, ka uz uzdoto jautājumu ir jāatbild noliedzoši.

45. No šī lēmuma pamatojuma izriet, ka iesniedzējtiesa no savas puses sliecas par labu iespējai piešķirt starptautisku jurisdikciju, ko tā kvalificē kā "alternatīvu" piesaisti vietai, kurā ir noticis kaitējumu izraisošais notikums, ko ir paveicis iespējamais līdzvainīgais vai līdzdalībnieks, pat ja viņš nav atbildētājs, pret ko tiek celta prasība.

46. Šāda pieeja, kā arī pats iemesls, kāpēc tika uzdots prejudiciālais jautājums, ir izskaidrojams, ņemot vērā *Landgericht Düsseldorf* sniegto informāciju par valsts tiesību saturu. Šķiet, ka Vācijas Civilkodeksa (*Bürgerliches Gesetzbuch*) 830. pantā ir paredzēts, ka, ja vairākas personas piedalās kaitnieciskā darbībā, katrs līdzvainīgais vai līdzdalībnieks tiek uzskatīts par līdzatbildīgu par šo pārējo personu rīcību. Turklāt iesniedzējtiesa precizē, ka, piemērojot Vācijas Civilprocesa kodeksa (*Zivilprozessordnung*) 32. pantu, jurisdikcija delikta gadījumā var tikt pamatota ar pārkāpumiem, ko ir izdarījis jebkurš no dažādajiem līdzvainīgajiem, jo viņus visus var atzīt par līdzatbildīgiem.

47. Tādējādi, ja strīds pamatlietā būtu vienīgi valsts līmenī, ņemot vērā prasītāja *Melzer* k-ga apgalvojumus, ko viņš izteicis pret atbildētāju *MF Global UK* un tās iespējamo līdzvainīgo vai līdzdalībnieci *W. W. H.*[25], tās vietas tiesa, kurā jebkurš no deliktā līdzvainīgajiem ir darbojies, šajā gadījumā varētu tikt atzīta par kompetentu izskatīt prasību par atbildību par deliktu, kas celta pret jebkuru no līdzvainīgajam personām[26].

48. Tomēr rezultāts ir daudz neskaidrāks gadījumā, kā tas ir šajā lietā, kad situācija ir saistīta ar vairāku dalībvalstu teritorijām, nevis tikai Vāciju. Lēmumā par prejudiciālā jautājuma uzdošanu ir uzsvērts, ka šajā ziņā pastāv atšķirības gan Vācijas judikatūrā, gan arī doktrīnā. Tajā ir norādīts, ka dažas tiesas uzskatīja, ka Regulas Nr. 44/2001 5. panta 3. punkts ļauj pārrobežu strīdu piesaistīt vietai, kurā ir noticis kaitējumu radījušais notikums, ko ir paveicis līdzvainīgais vai līdzdalībnieks, jo tā ir vieta, kurā ir notikusi galvenā kaitējumu izraisošā darbība vai bezdarbība[27]. Šādus lēmumus nostiprināja dažu akadēmiķu līdzīgie viedokļi, savukārt vairāki citi akadēmiķi tiem nepiekrīt, atsaucoties uz argumentiem, kurus es sīkāk apskatīšu vēlāk, jo es piekrītu pēdējo minēto viedoklim.

49. Lūguma sniegt prejudiciālo nolēmumu pamatojums ietilpst šajā ļoti īpašajā kontekstā. Tomēr Tiesai nekādā veidā nav saistoša valsts līmenī izvēlētā pieeja. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Regulā Nr. 44/2001 izmantotie jēdzieni ir jāinterpretē autonomi, lai nodrošinātu to vienveidīgu piemērošanu visās dalībvalstīs[28].

2) Piedāvātā interpretācija

a) Interpretācijas pamatnostādnes

50. Ir skaidrs, ka Regulas Nr. 44/2001 5. panta 3. punktā ietvertais jēdziens "tās vietas tiesā, kur kaitējums noticis" ir jāinterpretē neatkarīgi no dalībvalstu tiesību sistēmu satura, jo šajā regulā ietverto jurisdikcijas normu ieviešana nedrīkst būt atkarīga no nacionālajām īpatnībām, jo citādi pastāv risks, ka var tikt pazaudēta ar šīm normām panāktās unifikācijas lietderīgā iedarbība[29].

51. Saskaņā ar Tiesas judikatūru Regulas Nr. 44/2001 normas saturs ir jāinterpretē, ņemot vērā ne tikai tā formulējumu, bet arī ar šo regulu ieviesto sistēmu un šīs regulas mērķus[30].

25 — Saskaņā ar lēmumu par prejudiciālā jautājuma uzdošanu *Melzer* k-gs apgalvo, pirmkārt, ka *W. W. H.* neesot izpildījusi savu pienākumu sniegt informāciju un esot tīši un prettiesiski viņam radījusi kaitējumu, noslēdzot iespēju darījumus bez jebkādas panākuma iespējas, pārkāpjot Vācijas Civilkodeksa 826. pantu, un, otrkārt, ka *MF Global UK* vismaz tīši palīdzēja izdarīt šo deliktu Vācijā.

26 — *Landgericht Düsseldorf* apgalvo, ka, ja tiktu piemērotas Vācijas tiesības, tai būtu jurisdikcija *ratione loci*, lai izskatītu tajā celto prasību, jo *W. W. H.* izdarīja kaitniecisko darbību, proti, savervēja *Melzer* k-gu kā klientu, Diseldorfā.

27 — Lēmumā par prejudiciālā jautājuma uzdošanu ir konkrētāk norādīts, ka, runājot par tādu situāciju, kāda ir pamatlietā, Vācija ir tā dalībvalsts, kurā ir jāpārvar galvenās grūtības saistībā ar iespējamās cietušās personas savervēšanu un konta atvēršanu tās vārdā ārvalsts biržas brokeru sabiedrībā, iespēju ar līgumu grozīšanu tās vārdā un fondu pieejamību, lai veiktu nākotnes darījumus, neļaujot atmaksāt saskaitīto pozīciju vērtību.

28 — Skat. 2012. gada 6. septembra spriedumu lietā C-190/11 *Mühlleitner* (28. punkts), iepriekš minēto spriedumu lietā *Folien Fischer* un *Fofitec* (30. punkts), kā arī šajos spriedumos minēto judikatūru.

29 — Skat. šīs regulas preambulas 2. apsvērumu.

30 — Skat. it īpaši 2012. gada 6. septembra spriedumu lietā C-619/10 *Trade Agency* (27. punkts).

52. Uzreiz precizēšu, ka es neatbalstu tādu Regulas Nr. 44/2001 5. panta 3. punkta interpretāciju, kuras mērķis ir atzīt, kā to paredzēja *Landgericht Düsseldorf*, ka prasītājs var likumīgi izvēlēties celt prasību šajā tiesā kā tās vietas tiesā, kurā līdzdalībnieks vai līdzvainīgais, kas nav iesūdzēts tiesā, ir piedalījies apgalvotajā kaitējumu izraisošajā darbībā, nevis izvēlēties vienīgi tās vietas tiesas, kurā atrodas atbildētāja domicils, kurā radās kaitējums vai notika kaitējumu izraisošais notikums, kā tas tiek tradicionāli interpretēts judikatūrā. Šāda interpretācija, manuprāt, būtu pārāk plaša, ņemot vērā šādus analīzes sistemātiskos un teleoloģiskos elementus [31].

b) Interpretācija, atsaucoties uz Regulas Nr. 44/2001 sistēmu

53. Vispirms atzīmēšu, ka Regulā Nr. 44/2001 ir ietvertas tāda norma kā 6. panta 1. punkts, kurā ir skaidri paredzēta iespēja iesūdzēt atbildētāju tajā tiesā, kas ir saistīta ar tiesvedību, kura skar atbildētāju ar trešās personas starpniecību, bet šī sekundārā jurisdikcija pastāv vienīgi gadījumā, kad runa ir par vairākiem atbildētājiem un pastāv nesavienojamu nolēmumu risks [32], kā tas nav pamatlietā. Lēmumā par prejudiciālā jautājuma uzdošanu neprecizēta iemesla dēļ [33] *Melzer* k-gs izvēlējās iesūdzēt *Landgericht Düsseldorf* tiesā vienīgi *MF Global UK*, kura juridiskā adrese ir Londonā, un neiesūdzēt *W. W. H.*, kura juridiskā adrese ir Diseldorfā, kaut arī šķiet, ka viņš pārmet Londonas sabiedrībai vienīgi līdzdalību. Ar šādu izvēli, ar kuras iespējami negatīvajām sekām viņam ir jāsamierinās, prasītājs pazaudēja iespēju atsaukties uz jurisdikcijas paplašināšanu, pamatojoties uz vietu, kurā atrodas trešās personas domicils, un līdz ar to vietu, kurā šī persona varēja veikt darbības, ko atļauj minētais 6. pants.

54. Turklāt Regulas Nr. 44/2001 2. panta 1. punktā ietvertajā vispārējā jurisdikcijas normā, kuras mērķis ir aizsargāt tā lietas dalībnieka intereses, kurš nav izrādījis iniciatīvu attiecībā uz pārrobežu darbību, ir paredzēts, ka jurisdikcija principā ir tām dalībvalsts tiesām, kurā atrodas atbildētāja domicils. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, tā kā tādā normā kā minētās regulas 5. panta 3. punkts ir ietverta jurisdikcijas norma, kas ļauj atkāpties no vispārējā principa, dodot prasītājam izvēles iespēju attiecībā uz tiesu, kurā celt prasību, tā ir jāinterpretē šauri, pat ierobežojoši [34]. Tāpēc nevajadzētu paplašināt šī panta piemērošanas jomu, tajā ietverot situācijas, kas pārsniedz Regulā Nr. 44/2001 skaidri paredzēto [35], lai nemazinātu 2. panta lietderīgo iedarbību šajā ziņā vai nepārsniegtu to, ko bija iecerējis Savienības likumdevējs. Tā kā Tiesa ir pamatoti atzinusi, ka jēdzienu "tās vietas tiesā, kur kaitējums noticis" nevar interpretēt pārāk plaši, runājot par saikni ar kaitējuma materializēšanās vietu [36], tas pats būtu atzīstams, manuprāt, runājot par saikni ar vietu, kurā ir noticis kaitējumu izraisošais notikums, kas nozīmē, ka nebūtu pieļaujama jurisdikcijas piešķiršana tiesai attiecībā uz deliktu, pamatojoties uz faktu, ka atbildētājs ir atbildīgs par trešās personas izdarītām darbībām citā dalībvalstī.

31 — Runājot par Regulas Nr. 44/2001 5. panta 3. punkta juridisko vēsturi, manuprāt, tajā neeksistē pienācīgi elementi, uz kuriem varētu atsaukties, lai atbildētu uz uzdoto jautājumu, ņemot vērā šīs normas pašreizējo īso formulējumu. Šajā jautājumā skat. kopsavilkumu profesora *F. Pocar* paskaidrojošajam ziņojumam par Konvenciju par jurisdikciju un tiesas spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās, kas parakstīta Lugāno 2007. gada 30. oktobrī (OV 2009, C 319, 1. lpp., 58. punkts un turpmākie punkti).

32 — Saskaņā ar šo tiesību normu, gadījumā, kad runa ir par vairākiem atbildētājiem, tās vietas tiesai, kurā atrodas domicils kādam no viņiem, ir jurisdikcija izskatīt prasības, kuras ir cēlis viens un tas pats prasītājs pret dažādiem atbildētājiem, ar nosacījumu, ka starp šiem atbildētājiem pastāv tāda saikne, ka ir lietderīgi šīs lietas izskatīt kopā, lai izvairītos no nesavienojamiem nolēmumiem, kādi izriet no lietu atsevišķas izskatīšanas, pat ja ir atšķirīgi no juridiskie pamati (2007. gada 11. oktobra spriedums lietā C-98/06 *Freeport*, Krājums, I-8319. lpp., 38. punkts un nākamie punkti).

33 — Attiecībā uz pamatojumu, ko šajā ziņā ir sniedzis *Melzer* k-gs, skat. iepriekš 9. zemsvītras piezīmi.

34 — Skat. it īpaši 2009. gada 16. jūlija spriedumu lietā C-189/08 *Zuid-Chemie* (Krājums, I-6917. lpp., 22. punkts).

35 — Pēc analoģijas skat. 2009. gada 17. septembra spriedumu lietā C-347/08 *Vorarlberger Gebietskrankenkasse* (Krājums, I-8661. lpp., 39. punkts), kā arī 2011. gada 12. maija spriedumu lietā C-144/10 *BVG* (Krājums, I-3961. lpp., 30. punkts).

36 — Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Kronhofer* (19. punkts) Tiesa atgādināja, ka minēto jēdzienu nevar interpretēt tik plaši, ka tajā tiek ietverta ikviena vieta, kurā var izpausties tāda notikuma kaitnieciskās sekas, kurš jau ir radījis faktisku kaitējumu citā vietā.

55. Turklāt, kā es jau norādīju, Regulas Nr. 44/2001 5. panta 3. punktā ietvertā norma ļauj identificēt konkrētu tiesu starp visu to dalībvalstu tiesām, kurām ir jurisdikcija *ratione materiae*, pretēji minētās regulas 2. pantam. No šīs regulas preambulas 12. apsvēruma izriet, ka 5. panta mērķis ir noteikt tiesu, kura ir ģeogrāfiski vistuvāk strīda norises vietai un kura tādējādi atrodas visizdevīgākajā situācijā, lai pieņemtu nolēmumu.

56. Tādējādi Tiesa ir vairākkārt atzinusi, ka šī norma ir pamatota ar īpaši ciešas saiknes pastāvēšanu starp strīdu un tās vietas tiesām, kurā ir noticis kaitējumu izraisošais notikums, kas pamato jurisdikcijas piešķiršanu šīm tiesām pareizas tiesvedības un tiesvedības efektīvas organizācijas interesēs, it īpaši balstoties uz tuvo attālumu attiecībā pret strīda norises vietu un [vieglo] pierādījumu iegūšanu [37].

57. Ja tiktu pieņemts iesniedzējtiesas piedāvātais jaunais jurisdikcijas pamats, tad tas izraisītu to, ka tādā situācijā kā pamatlietā tiesa, kurai ir atzīta jurisdikcija saistībā ar trešās personas, kas nav iesūdzēta tiesā, darbībām, šajā gadījumā Vācijas tiesa tiktu aicināta lemt par atbildētāja, kura juridiskā adrese šajā gadījumā ir Apvienotajā Karalistē, atbildību, kura iespējami prettiesiskā rīcība tika tādējādi īstenota nevis tuvu, bet tālu no šīs tiesas teritoriālās jurisdikcijas, jo netiek apstrīdēts, ka *MF Global UK* darbojās vienīgi Lielbritānijā. Nepastāvot pietiekami nozīmīgai saiknei ar strīdu, šī tiesa neatrastos objektīvi visizdevīgākajā situācijā, lai pieņemtu nolēmumu šādos apstākļos.

58. Līdz ar to man šķiet pretrunā Regulas Nr. 44/2001 sistēmai atzīt tās vietas tiesas jurisdikciju, kurā atrodas jebkurš līdzdalībnieks vai līdzvainīgais deliktā kopā ar galveno vainīgo personu, kā alternatīvu vietai, kurā ir noticis kaitējumu izraisošais notikums, un to atzīt pat tādā gadījumā, kad galvenā vieta, kurā ir noticis kaitējumu izraisošais notikums, ir citā dalībvalstī. Šādu pieeju apstiprina citi apsvērumi, kas attiecas uz šīs regulas mērķi.

c) Interpretācija, atsaucoties uz Regulas Nr. 44/2001 mērķiem

59. Vispirms, runājot par procesuālajiem argumentiem attiecībā uz Regulas Nr. 44/2001 preambulas 12. apsvērumā *in fine* paredzēto mērķi nodrošināt pareizu tiesvedību, es neredzu, kādā veidā gadījumā, kāds ir pamatlietā, kad ir viens atbildētājs, plaša jurisdikcijas piešķiršana, pamatojoties uz cita dalībnieka, pret kuru apzināti nav celta prasība, darbību, tieši atbilstu minētajam mērķim. Ir acīmredzami, ka tā būtu atšķirīga situācija, ja pret dažādiem atbildētājiem celtas prasības tiktu apvienotas vienā un tajā pašā tiesā, taču šāda jurisdikcijas centralizēšana nekādā ziņā nav iespējama šajā gadījumā [38].

60. Kā netieši norāda Vācijas valdība, taisnība, ka papildu izvēles iespējas piedāvāšana tādos nosacījumos, kādi ir piedāvāti prejudiciālajā jautājumā, varētu novērst no pirmā skata pamatotās raizes attiecībā uz personas, kurai, iespējams, ir nodarīts kaitējums, izvēles iespējām, lai varētu izvairīties no tā, ka tai ir jāceļ prasība tādā tiesā, kurā tas ir dārgāk un riskantāk, it īpaši attiecībā uz pierādījumu iegūšanu. Tomēr raizes par labu personai, kurai nodarīts kaitējums, nav uzskatāmas par Regulas Nr. 44/2001 5. panta 3. punktā ietvertās jurisdikcijas normas pamatu. Tiesa ir atzinusi, ka, pretēji citām šīs regulas normām, pēdējās minētās mērķis nav piedāvāt aizsardzību vājākajiem lietas dalībniekiem [39].

37 — Skat. it īpaši 2012. gada 19. aprīļa spriedumu lietā C-523/10 (18. punkts), kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Folien Fischer* un *Fofitec* (37. un 38. punkts).

38 — Pēc analoģijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Kronhofer* (18. punkts), saskaņā ar kuru jurisdikcijas piešķiršana Konvencijas dalībvalstij, nevis valstij, kuras teritorijā ir noticis gan kaitējumu radījušais notikums, gan kaitējums ir materializējies, neatbilstu nevienam mērķim attiecībā uz pierādījumu iegūšanu vai tiesvedības organizāciju.

39 — Skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Folien Fischer* un *Fofitec* (45. un 46. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

61. Prasība atvieglot vēršanos lietas faktu rašanās vietai "vistuvākajā" tiesā, kas ir skaidri paredzēta iepriekš minētajā preambulas 12. apsvērumā *in limine*, uz šajā lietā uzdoto prejudiciālo jautājumu drīzāk liktu atbildēt noliedzoši. Manuprāt, ir jāievēro noteikta prasītājam piedāvāto jurisdikcijas izvēles iespēju ierobežošana, un tas ir jādara pat tādā gadījumā, ja runa ir par lietas dalībnieku, kuram ir nodarīts kaitējums, lai samazinātu *forum shopping* risku [40].

62. Turklāt ir būtiski nodrošināt atbilstību tiesiskās drošības principam, kuru ir ievērojuši Regulas Nr. 44/2001 autori [41]. Tā minētās regulas preambulas 11. apsvērumā ir ietverta prasība par to, ka jurisdikcijas normām ir jābūt "viegli paredzamām". Saskaņā ar Tiesas judikatūru tiesiskās drošības princips prasa, lai jurisdikcijas normas, ar kurām notiek atkāpšanās no šīs regulas 2. pantā paredzētās vispārējās jurisdikcijas normas, tiek interpretētas tādējādi, lai labi informēts atbildētājs varētu saprātīgi paredzēt, kurā tiesā, kas nav viņa domicila dalībvalsts tiesa, pret viņu tiks celta prasība [42].

63. Piebildīšu, ka pieņemt vienotus noteikumus, lai "nodrošinātu saprātīgu līdzsvaru starp tās personas interesēm, ko uzskata par atbildīgu, un tās personas interesēm, kam nodarīts kaitējums" [43], bija Regulas Nr. 44/2001 autoru mērķis [44]. Arī Tiesai, manuprāt, vajadzētu ievērot šī līdzsvara meklēšanu, strādājot pie šīs regulas 5. panta 3. punkta interpretācijas.

64. Jurisdikcijas delikta lietās paredzamības iespējamība ir nepieciešama iespējamajam kaitējuma nodarītājam, jo tās neesamība varētu mazināt saimnieciskās darbības veicēju vēlmi veikt pārrobežu darījumus. Atļauja prasītājam celt prasību ikvienā dalībvalsts tiesā, kuras teritoriālajā jurisdikcijā kāds līdzvainīgais vai līdzdalībnieks ir piedalījies prettiesiskā darbībā, bet pret kuru nav celta prasība, man šķiet pārmērīgi plaša, ņemot vērā tiesiskās drošības un lietas dalībnieku interešu līdzsvara principu.

65. Kā tas tika norādīts ziņojumā par Regulas Nr. 44/2001 konkrētu piemērošanu [45], gandrīz neierobežots skaits jurisdikcijas delikta lietās pamatu var piespiest personu, kura tiek uzskatīta par atbildīgu, aizstāvēt sevi dažādu dalībvalstu tiesās un tādējādi saskaņā ar vairākām tiesību sistēmām, kurās dominēs, iespējams, sistēma ar vislielākajiem ierobežojumiem.

66. Ir skaidrs, ka Regulas Nr. 44/2001 5. panta 3. punkts jau ir ticis interpretēts ar zināmu fleksibilitāti. Tomēr pastāv risks, ka, palielinot jauno piesaistes kritēriju skaitu, Tiesa ne tikai paplašinās judikatūru, kas būtu grūti saprotama tās plašā rakstura dēļ, bet arī slepeni pārrakstīs Regulas Nr. 44/2001 5. panta 3. punktu. Ja šāda tendence izvēlēties šīs normas plašāku interpretāciju turpināsies bez nepieciešamajiem ierobežojumiem, tad pastāv iespēja, ka tiks pilnībā izmainīts Regulas Nr. 44/2001 centrālais mehānisms, nobīdot otrajā plānā pamatprincipu, saskaņā ar kuru personas, kuru domicils ir dalībvalstī, parasti ir jāiesūdz šīs valsts tiesā [46]. Manuprāt, Tiesai ir jāuzmanās no pārāk plašas šī panta interpretācijas.

40 — Uz šo problēmu norādīja Eiropas Parlaments, kurš sava pašreizējā darbā attiecībā uz Regulas Nr. 44/2001 pārstrādāšanu piedāvāja ieviest prasību par "pietiekamu, būtisku vai nozīmīgu saikni", lai "ierobežotu "forum shopping" iespējas" delikta jomā. Skat. 2010. gada 7. septembra Rezolūciju par Regulas Nr. 44/2001 ieviešanu un pārstrādāšanu (2009/2140(INI), P7_TA(2010)0304, *Q* apsvērums un 25. punkts).

41 — Tā savā priekšlikumā, kura rezultātā tika pieņemta Regula Nr. 44/2001, Komisija atsaucās uz "tiesisko drošību jurisdikcijas jomā" un uz mērķi "definēt skaidras jurisdikcijas normas" (COM(1999) 348, galīgā redakcija, 1.1. punkts).

42 — Skat. it īpaši 2005. gada 1. marta spriedumu lietā C-281/02 *Owusu* (Krājums, I-1383. lpp., 40. punkts). Patiesībā tiesiskās drošības mērķi nevar saprast tādējādi, ka tas ir vērsts vienīgi uz to, lai prasītājs varētu noteikt tiesu, kurā celt prasību, kā tas ir arī atgādināts iepriekš minētajos spriedumos lietā *Kronhofer* (20. punkts) un lietā *Folien Fischer* un *Fofitec* (33. punkts).

43 — Saskaņā pēc analoģijas ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 11. jūlija Regulas (EK) Nr. 864/2007 par tiesību aktiem, kas piemērojami ārpuslīgumiskām saistībām ("Roma II") (OV L 199, 40. lpp.), preambulas 16. apsvērumā ietverto formulējumu.

44 — Iepriekš minētajā Komisijas priekšlikumā, kura rezultātā tika pieņemta Regula Nr. 44/2001, "ir ietverta Padomē panāktās vienošanās par nepieciešamo līdzsvaru starp strīdā iesaistīto lietas dalībnieku interesēm būtība" (COM(1999) 348, galīgā redakcija, 2.1. punkts).

45 — Skat. iebildumus, kas izteikti attiecībā uz tā saukto "mosaic theory" pieeju, kāda izriet no iepriekš minētā sprieduma lietā *Shevill* u.c.; Hess, B., Pfeiffer, T., un Schlosser, P, *Report on the Application of Regulation Brussels I in the Member States*, Study JLS/C4/2005/03, 2007. gada septembra galīgā redakcija, 214. punkts.

46 — Pēc analoģijas skat. 2008. gada 22. maija spriedumu lietā C-462/06 *Glaxosmithkline* un *Laboratoires Glaxosmithkline* (Krājums, I-3965. lpp., 32. punkts), kurā Tiesa uzsvēra, ka, "[ja] Kopienu tiesa pārveidotu īpašās jurisdikcijas noteikumus, kas paredzēti pareizas tiesvedības sekmēšanai, vienpusējos jurisdikcijas noteikumos, kuri aizsargā par vājāko uzskatīto pusi, tā izjauktu interešu līdzsvaru, ko Kopienu likumdevējs ir iedibinājis ar pašreizējo tiesību stāvokli".

67. Tādējādi es uzskatu, ka no Regulas Nr. 44/2001 sistēmas un mērķa izrietošās prasības vislabāk tiktu izpildītas tad, ja uz iesniedzējtiesas uzdoto prejudiciālo jautājumu tiktu sniegta noliedzoša atbilde.

V – Secinājumi

68. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, es iesaku Tiesai uz *Landgericht Düsseldorf* uzdoto prejudiciālo jautājumu atbildēt šādi:

Padomes 2000. gada 22. decembra Regulas (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās 5. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šajā normā paredzētais īpašās jurisdikcijas noteikums attiecībā uz deliktu nav piemērojams tad, ja gadījumā, kad vairākas personas, no kurām katra ir darbojusies atšķirīgā dalībvalstī, ir līdzdarbojušās apgalvotā kaitējumu izraisošā notikumā, prasība, kas tiek celta pret vienu no šīm personām, var tikt piesaistīta tiesai, kura izskata lietu, pamatojoties vienīgi uz kaitējuma izraisošā notikuma, kurā tiek vainots līdzdalībnieks vai līdzvainīgais, pret kuru netiek celta prasība tajā pašā tiesā, vietu.